

POSTAVENÍ PEDAGOGIKY MEZI VĚDAMI

---

*Nikolić Aleksandra
Matěj Martin*

PŮVOD NÁZVU

- ✘ Paidagogos = *pais* + *agein*
- ✘ *Pais* = *dítě*
- ✘ *Agein* = *vést*

- ✘ *průvodce dětí, často vzdělaný otrok*
- ✘ *pečoval o výchovu dětí ze zámožných rodin*

DEFINICE

- ✘ Pedagogika je společenskovední disciplína, která zkoumá záměrné ovlivňování vývoje osobnosti člověka
- ✘ Podoby ovlivňování: výchova, vzdělávání, učení, vyučování apod.

VÝVOJ

- ✘ Původně součástí filosofie, ale postupně se vymezovala jako samostatná vědní disciplína.
- ✘ Základy tomuto oboru jako systematické vědě položil v 17. století J. A. Komenský (1592–1670).
- ✘ Intenzivní rozvoj v průběhu 19. a 20. století, ...ada důležitých oborů

**„Škola
hrou“**

**„Opakování je matkou
moudrosti“**

VÝZNAM STUDIA PEDAGOGIKY

- ✘ porozumění podstatě výchovně vzdělávacího procesu
- ✘ seznámení se základy pedagogiky jako vědní disciplíny
- ✘ osvojení pedagogické dovednosti
- ✘ pochopení základních principů pedagogického myšlení

PŘEDMĚT PEDAGOGIKY

- ✘ Vzdělávání a výchova v nejrůznějších sférách života společnosti
- ✘ Objasňuje výchovné jevy, procesy a systémy
- ✘ Studuje a kriticky hodnotí myšlenkové dědictví minulosti
- ✘ Sleduje vývoj školství, výchovy a vzdělávání v zahraničí
- ✘ Ve spolupráci s dalšími vědními disciplínami formuluje nové vývojové trendy pro různé oblasti výchovy a vzdělávání

ZÁKLADNÍ PEDAGOGICKÉ DISCIPLÍNY

× **Obecná pedagogika**

- + zkoumá základní pedagogické kategorie a obecné zákonitosti výchovných procesů

× **Didaktika**

- + věda o vzdělávání ve vyučování

× **Teorie výchovy**

- + zabývá se rozvíjením jedince v různých oblastech kultury a sociálních vztahů

× **Sociální pedagogika**

- + zkoumá sociální vztahy v procesu výchovy a sociální kontexty výchovných jevů

× **Teorie výchovy a vzdělávání dospělých** **(*andragogika*)**

- + řeší problematiku výchovně vzdělávacího působení na dospělé po skončení školní docházky

× **Srovnávací pedagogika**

- + porovnává pedagogické teorie, výchovně vzdělávací systémy a školské soustavy různých zemí

× **Dějiny pedagogiky**

- + vysvětluje vývoj pedagogických idejí, praktických výchovných norem, institucí a školských soustav

× **Speciální pedagogika**

- + zabývá se teorií a praxí výchovy a vzdělávání dětí, mládeže i dospělých se speciálními vzdělávacími potřebami

SPOLUPRACUJÍCÍ VĚDNÍ DISCIPLÍNY

- ✘ Pedagogika se opírá o výsledky zkoumání dalších věd: biologie, sociologie, logika, filozofie, etika, estetika, psychologie
- ✘ Tyto disciplíny byly označovány jako pomocné vědy pedagogické, což nevystihuje jejich význam a postavení jako samostatných vysoce rozvinutých vědních oborů.

HRANIČNÍ DISCIPLÍNY

- ✘ Na pomezí pedagogiky a spolupracujících vědních disciplín vznikly významné vědní obory, označované jako vědy hraniční:
  - a) Filozofie výchovy,
  - b) Ekonomie výchovy,
  - c) Sociologie výchovy,
  - d) Etika výchovy

× Filozofie výchovy

- + zkoumá výchovu ve vztahu k podstatě člověka a společnosti, ke gnoseologii a etice

× Ekonomie výchovy

- + zabývá se financováním □ školství a zkoumáním efektivity nákladů na vzdělávání

× Sociologie výchovy

- + studuje sociální podmínky a sociální důsledky vzdělávání

× Etika výchovy

- + ře□ ší problematiku mravních vztahů ve výchovně vzdělávacím procesu

VZTAH PEDAGOGIKY K JINÝM VĚDÁM

- × **Filozofie** - poskytuje vědeckou orientaci
chápaní vývoje výchovných procesů, ...
- × **Psychologie** - umožňující rozvoj
psychických procesů a vlastností člověka...
- × **Sociologie** - porozumění společenským
vlivům výchovných procesů a jevů ve vztahu
ke zvláštnosti jednotlivých sociálních
prostředí...
- × **Dějiny** – vysvětluje výchovné jevy
v historických souvislostech...

-
- ✘ **Vědy humanitní** - etika, estetika, logika, právní vědy, lingvistika
  - ✘ **Vědy přírodní a lékařské** - biologie, anatomie, fyziologie, hygiena, chemie
  - ✘ **Vědy technické, technologické, ekonomické, vědy o řízení** - matematika, technologie, nauka o strojích, elektronika, ekonomika, kybernetika, teorie řízení, teorie her, teorie systému, vědecká technologie, logika, statistika

ZÁKLADNÍ KATEGORIE PEDAGOGIKY

× Výchova

- + lidská činnost zaměřená cílevědomě a organizovaně na utváření tělesných a duševních stránek člověka

× Vzdělání

- + souhrn znalostí, které získáváme pomocí vzdělávání, výuky a studia specifických vědomostí

× Cíl

- + Cíl výchovy a vzdělávání se v nejobecnější rovině charakterizuje jako plný, všestranný rozvoj osobnosti

METODOLOGIE PEDAGOGIKY

- ✘ Věda o metodách vědecké práce v pedagogice
- ✘ systém teoretických principů, metod a způsobů popisu, analýzy a objasňování pedagogických jevů
- ✘ zahrnuje i praktické otázky plánování, realizace a publikování výzkumných prací, normy a etické principy vědecké práce aj.

ZÁKLADNÍ ZDROJE METODOLOGIE

- ✘ z kriticky zhodnoceného historického dědictví pedagogiky
- ✘ z poznávání a srovnávání různých pedagogických teorií a výchovných a vzdělávacích systémů v zahraničí
- ✘ z poznatků empirického výzkumu

***DĚKUJI ZA
POZORNOST!***

